

FB-III.431.51.2025.DK

Wystąpienie pokontrolne

Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

Gmina Starogard Gdański oraz jednostki organizacyjne Gminy realizujące zadanie objęte kontrolą¹.

Przedmiot kontroli:

Prawidłowość wykorzystania i rozliczenia dotacji otrzymanych z budżetu państwa w 2024 r. w wybranych rozdziałach i paragrafach.

Okres objęty kontrolą:

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. oraz okres późniejszy, w którym miałyby miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024.

Podstawa prawna przeprowadzenia kontroli:

Kontrola planowa w trybie zwykłym przeprowadzona na podstawie: art. 175 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2025 r. poz. 1483) oraz art. 6 ust. 4 pkt 3 i 4; art. 12 ust. 1 i art. 20 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 224),

Data rozpoczęcia i zakończenia kontroli:

5 grudnia 2025 r. – 12 stycznia 2026 r.²

Kierownik jednostki kontrolowanej:

Pan Artur Osnowski – Wójt Gminy Starogard Gdański³.

¹ z siedzibą władz przy ul. Sikorskiego 9, 83-200 Starogard Gdański.

² czynności w jednostce kontrolowanej realizowano w dniach: 5, 8-10, 17-19 grudnia 2025 roku oraz 7-8 stycznia 2026 roku.

³ objął stanowisko 7 maja 2024 roku.

W części okresu objętego badaniem funkcję Wójta Gminy Starogard Gdański pełniła również Pani Magdalena Forc-Cherek (kadencja: listopad 2018– maj 2024).⁴

Skład zespołu kontrolującego:

Dariusz Kubach – inspektor wojewódzki Oddziału Kontroli Finansowej Wydziału Finansów i Budżetu Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku⁵.

Kontrolę wpisano do książki kontroli:

Dnia 5 grudnia 2025 r. do książki kontroli w Urzędzie Gminy Starogard Gdański pod pozycją nr 6/2025 oraz do książki kontroli w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim pod pozycją nr 2.

Ocena kontrolowanej działalności:

Pozytywna z nieprawidłowościami.

Ustalenia:

Celem kontroli było dokonanie oceny – pod względem legalności, gospodarności i rzetelności – wykorzystania przez Gminę Starogard Gdański (dalej: Gmina) dotacji celowej z części 85/22 – województwo pomorskie budżetu państwa na realizację zadania z zakresu administracji rządowej dotyczącego wypłaty bonu energetycznego. Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy o bonie energetycznym wypłata bonów energetycznych jest zadaniem zleconym gminie z zakresu administracji rządowej – dalej zadania gminy zwane są zadaniem lub bonem energetycznym.

Kontrolę przeprowadzano w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim⁶ (dalej GOPS), tj. jednostce organizacyjnej Gminy Starogard Gdański, której Gmina powierzyła realizację zadania objętego kontrolą.

Kierownikiem GOPS w okresie objętym badaniem oraz obecnie jest Pani Anna Wojak, która sprawuje funkcję kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim od 1 stycznia 2021 r.

W toku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- nieprzekazanie dochodów, uzyskanych z tytułu odsetek od środków dotacji celowej, które powstały na oprocentowanym rachunku gminy wykorzystywanym do obsługi tych środków,

⁴ z uwagi na termin realizacji zadania zleconego z zakresu administracji rządowej przez Gminę objętego kontrolą, tj. bonu energetycznego, wszystkie czynności dotyczące tego zadania podejmował Wójt Gminy Pan Artur Osnowski oraz pracownicy przez niego upoważnieni.

⁵ akta kontroli str. 5 - Upoważnienie do kontroli nr 55/2025 z dnia 1 grudnia 2025 r.

⁶ z siedzibą przy ul. Bolesława Prusa 1, 83-200 Starogard Gdański

- cztery przypadki nieterminowego zakończenia sprawy dot. rozpatrzenia wniosku o bon energetyczny, czyli z naruszeniem art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym,
- ujęcie wydatków w wysokości 11,80 zł z naruszeniem zasad dotyczących klasyfikacji budżetowej jednostek sektora finansów publicznych.

Ogólne uwarunkowania dotyczące realizacji w Gminie Starogard Gdański obsługi bonów energetycznych wynikających z realizacji zadania zleconego z zakresu administracji rządowej.

W związku z przedmiotem kontroli, w dniu 17 grudnia 2025 r. skierowane zostało do Wójta Gminy Starogard Gdański (za pośrednictwem Kierownika GOPS) zapytanie dotyczące realizacji bonów energetycznych⁷. Do treści pytań odnoszą się dalsze punkty niniejszego dokumentu. W odpowiedzi na pytania zostały złożone wyjaśnienia GOPS oraz dokumenty, które zostały opisane w dalszej części niniejszego opracowania.

Przekazanie kompetencji gminy na rzecz GOPS.

W celu realizacji zadania Wójt Gminy Starogard Gdański 3 lipca 2025 r. upoważnił na podstawie art. 4 ust. 4 ustawy o bonie energetycznym do prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących wypłaty bonu energetycznego:

- Kierownika GOPS w Starogardzie Gdańskim – Panią Annę Wojak,
- Zastępcę Kierownika GOPS w Starogardzie Gdańskim – Pana Przemysława Skorb oraz czterech pracowników GOPS (na wniosek kierownika GOPS).

Zakres upoważnień obejmuje prowadzenie spraw w imieniu Wójta Gminy Starogard Gdański w przedmiocie bonów energetycznych i jest zgodne z delegacją ustawową.

Wnioski o dotacje celowe na bony energetyczne.

W związku z realizacją zadania w dniu 9 września 2024 r. Gmina Starogard Gdański złożyła za pośrednictwem systemu Tabelaris **wniosek o przekazanie gminie dotacji celowej** na realizację zadania dotyczącego wypłaty bonu energetycznego. Z wniosku wynikało, że Gmina przewiduje złożenie 741 wniosków dotyczących wypłaty bonów energetycznych na łączną wartość 340 000,00 zł. W złożonym wniosku Gmina wykazała także środki przeznaczone na obsługę zadania w wysokości 3% łącznej kwoty wypłaconych wniosków tj. 10 200,00 zł. Podsumowując, wniosek o dotację celową na zadanie obejmował kwotę 350 200,00 zł. Na podstawie tego wniosku Wojewoda Pomorski przekazał 17 października 2024 r. na rachunek Gminy kwotę dotacji celowej w wysokości 350 200,00 zł.

Kontrolujący zwrócił się w toku kontroli z prośbą o wskazanie, w jaki sposób Gmina oszacowała kwoty wskazane w ww. wniosku, gdyż okres przyjmowania wniosków obejmował

⁷ akta kontroli str. 47-48 – pytania w trakcie kontroli,

okres od 1 sierpnia do 30 września 2024 r.

Ze złożonej odpowiedzi przez Panią Annę Wojak – Kierownika GOPS 7 stycznia 2025 r.⁸ wynika, że dla oszacowania potrzeb gminy na realizację bonu energetycznego „*wykorzystano dane dotyczące realizacji dodatku osłonowego wypłacanego w 2024 r.. W związku z podniesieniem kryterium dochodowego uprawniającego do bonu energetycznego, odpowiednio:*

- w gospodarstwie domowym wieloosobowym z 1500 zł w dodatku osłonowym do 1700 zł w bonie energetycznym,

- w gospodarstwie domowym jednoosobowym z 2100 zł w dodatku osłonowym do 2500 zł w bonie energetycznym,

przyjęto, że liczba osób uprawnionych do bonu energetycznego będzie wyższa niż liczba osób, którym wypłacono dodatek osłonowy”.

30 października 2024 r. Gmina Starogard Gdański dokonała **korekty** pierwotnie złożonego **wniosku** o dotację celową wskazując wzrost łącznej ilości wniosków do 802 oraz wzrost łącznej kwoty na wypłatę bonu energetycznego w wysokości 364.000,00 zł, oraz 3% kosztów obsługi wskazując wartość 10 920,00 zł, co stanowiło łącznie 374.920,00 zł. W związku ze złożeniem korekty Wojewoda Pomorski w dniu 15 listopada 2024 r. przekazał na rachunek Gminy kwotę 24 720,00 zł. Końcowe rozliczenie dotacji nastąpiło 31 grudnia 2024 r. poprzez zwrot kwoty 41 783,30 zł tj. niewykorzystanej dotacji celowej na bony energetyczne i koszty obsługi.

16 stycznia 2025 r. Gmina złożyła **dodatkowy wniosek** o przekazanie dotacji celowej na realizację zadania dotyczącego wypłaty bonu energetycznego dotyczącego dwóch wniosków o wartości 637,18 zł. Jak wynika z przedłożonych w trakcie czynności kontrolnych wyjaśnień⁹ „spośród wszystkich wniosków o wypłatę bonu energetycznego złożonych w ustawowym terminie dwa wnioski rozpatrzono i wypłacono w 2025 r. W obu przypadkach w składzie gospodarstwa domowego wystąpiły osoby otrzymujące świadczenia emerytalno-rentowe z ZUS. Oba gospodarstwa domowe nie spełniały ustawowego kryterium dochodowego uprawniającego do bonu energetycznego w pełnej wysokości. W celu ustalenia należnej kwoty bonu w oparciu o zasadę „złotówka za złotówkę” dochód członków gospodarstwa domowego otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe należało pomniejszyć o kwotę dodatkowego świadczenia rocznego dla emerytów i rencistów wypłaconego w 2023 r. Wysokość wypłaconego dodatkowego świadczenia rocznego dla emerytów i rencistów ustalano w drodze elektronicznej wymiany informacji z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych za pośrednictwem platformy PUE ZUS.

W pierwszym przypadku zapytanie do ZUS skierowano dnia 4 grudnia 2024 r. i w związku

⁸ akta kontroli str. 79 – oświadczenie Kierownika GOPS z 7 stycznia 2025 roku,

⁹ akta kontroli str. 49 – odpowiedź na pytania w trakcie kontroli

z brakiem odpowiedzi ponowiono dnia 30 grudnia 2024 r. Odpowiedź z ZUS otrzymano dnia 8 stycznia 2025 r. i tego samego dnia wydano informację o przyznaniu bonu energetycznego. W drugim przypadku zapytania do ZUS skierowano dnia 21 listopada 2024 r. i w związku z brakiem odpowiedzi ponowiono dnia 18 grudnia 2024 r. i 30 grudnia 2024 r. Odpowiedzi z ZUS otrzymano dnia 15 stycznia 2025 r. i tego samego dnia wydano informację o przyznaniu bonu energetycznego”. Wniosek złożony do Wojewody Pomorskiego zawierał również kwotę 3% na koszty obsługi bonu tj. na 19,12 zł.

Podsumowując na realizację ww. zadania Gmina otrzymała oraz wydatkowała środki – zgodnie z poniższą tabelą:

Dział	Rozdział	Plan po zmianach	Wykonanie	Uwagi
852	85215	374.920,00 zł	333.136,70 zł	Dotyczy wypłat dokonanych w roku 2024
		656,30 zł	656,30 zł	Dotyczy wypłat dokonanych w roku 2025 (wnioski złożone w roku 2024)

Przepływy finansowe środków dotacji celowej.

Jak wynika z przedstawionych do kontroli dokumentów oraz złożonych wyjaśnień, środki dotacji celowej wpływają z Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego na rachunek bankowy prowadzony przez Gminę Starogard Gdański. Następnie Gmina otrzymane środki przekazuje na rachunek bankowy prowadzony przez GOPS. GOPS prowadzi postępowania oraz dokonuje wypłat z własnego rachunku bankowego na rzecz poszczególnych uprawnionych oraz dokonuje wydatków na obsługę zadania (do limitu 3%). Przepływ środków między rachunkami Urzędu Gminy oraz GOPS od momentu wpływu dotacji do jej końcowego rozliczenia oraz wysokość obowiązującego w tym okresie oprocentowania rachunku, obrazuje zestawienie podpisane przez Wójta Gminy.

Rachunek bankowy Gminy wykorzystywany do obsługi dotacji celowej na zadanie był rachunkiem oprocentowanym, natomiast oprocentowanie na rachunku GOPS wynosiło 0%.

Z kartoteki wydatków budżetowych PUW prowadzonej dla zadania realizowanego w Gminie Starogard Gdański wynika, że Gmina nie przekazała żadnych dochodów z tytułu wygenerowania odsetek od środków dotacji celowej zgromadzonych na rachunkach prowadzonych przez Gminę. W trakcie czynności kontrolnych przeanalizowano wyciągi bankowe obrazujące wszystkie przepływy środków z dotacji celowych, tj. w szczególności przepływów z PUW na konto Gminy, przepływy między gminą a GOPS, wypłaty GOPS na bony energetyczne oraz wydatki poniesione przez GOPS na koszty obsługi dotacji w ramach 3% limitu wartości bonów. Z przedstawionego przez Gminę zestawienia (tj. przepływów dotacji przekazanej za 2024 rok) wynika, że Gmina Starogard Gdański z tytułu czasowego przechowywania środków dotacji celowej na swoich rachunkach bankowych **uzyskała dochód minimum (tj. bez uwzględnienia kapitalizacji odsetek) w kwocie 45,18 zł w związku**

z oprocentowaniem środków zgromadzonych na własnych rachunkach bankowych wg oprocentowania w wysokości 2,0172% (rocznie) w okresie od 17 października 2024 r. do 10 stycznia 2025 r., które to dochody winny być przekazane na rachunek PUW zgodnie w wymogami i w terminach dotyczących przekazania dochodów określonych w art. 255 ust 1. ustawy o finansach publicznych¹⁰.

Uwzględnienie dotacji celowej w planie GOPS.

Na podstawie danych z systemu Radix FKB+ ustalono, że:

- 14 października 2024 r. w planie finansowym GOPS ujęto w planie dochodów w rozdziale 85215: *Dodatki mieszkaniowe* w paragrafie 2010: *Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami* kwotę 350 200,00 zł. Wydatki z tej dotacji wg planu GOPS miały zostać poniesione na „Dodatki mieszkaniowe” w kwocie 350 200,00 zł.
W szczególności w § 3110 Świadczenia społeczne – 340 000,00 zł oraz w §§ 4010, 4110, 4120 na wynagrodzenia i pochodne w łącznej kwocie 5 400,00 zł, zakup materiałów i wyposażenia w § 4210 w kwocie 3 940,00 zł, zakup usług pozostałych w § 4300 w kwocie 470,00 zł i szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej w § 4700 w kwocie 390,00 zł,
- 15 listopada 2024 r. w planie finansowym GOPS dokonano aktualizacji dochodów w rozdziale 85215: *Dodatki mieszkaniowe* w paragrafie 2010: *Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami* **do kwoty 374 920,00 zł**. Aktualizacji do zmienionej kwoty dotacji podlegał również plan wydatków GOPS na „Dodatki mieszkaniowe” tj. zwiększenie o 24.720,00 zł. tj. do kwoty **374 920,00 zł**. W szczególności wysokość wydatków z dotacji w § 3110 Świadczenia społeczne – zwiększono o 24 000,00 zł tj. do kwoty **364.000,00 zł** oraz zwiększono wydatki na obsługę zadania w §§ 4010, 4110, 4120 na wynagrodzenia i pochodne w kwocie 720,00 zł tj. do kwoty **6.120,00 zł**.

Dochody i wydatki dotyczące realizacji zadania w 2024 roku zostały prawidłowo ujęte w planie finansowym GOPS.

¹⁰ Art. 255 ust 1. 1. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego przekazuje pobrane dochody budżetowe związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostce samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami, pomniejszone o określone w odrębnych ustawach dochody budżetowe przysługujące jednostce samorządu terytorialnego z tytułu wykonywania tych zadań, na rachunek bieżący dochodów dysponenta części budżetowej przekazującego dotację celową, według stanu środków określonego na:

- 1) 10 dzień miesiąca - w terminie do 15 dnia danego miesiąca;
- 2) 20 dzień miesiąca - w terminie do 25 dnia danego miesiąca.

Organizacja prowadzenia spraw z zakresu bonu energetycznego w GOPS.

Jak wynika z przedłożonych w trakcie kontroli zarządzeń Wójta Gminy Starogard Gdański oprócz kierownika GOPS oraz jego zastępcy, czterech pracowników GOPS zajmowało się obsługą merytoryczną polegającą na przyjmowaniu, rejestrowaniu wniosków, prowadzeniem spraw oraz sporządzaniem wniosków o dotację lub przygotowywaniem projektów zawiadomień, postanowień i decyzji w/s bonów energetycznych tj.

Pani K. K. – inspektor ds. świadczeń rodzinnych i wychowawczych,

Pana K. M. – starszy inspektor ds. świadczeń rodzinnych i wychowawczych i funduszu alimentacyjnego,

Pani H. M. – starszy inspektor ds. świadczeń rodzinnych i wychowawczych,

Pani D. R. – inspektor ds. świadczeń rodzinnych i wychowawczych (bez prawa do wydawania decyzji administracyjnych).

Jak wynika z zakresów czynności tych pracowników, osoby te bezpośrednio podlegają kierownikowi GOPS oraz mają w zakresie wykonywania czynności między innymi *„przejmowanie i weryfikacja wniosków i załączonej dokumentacji oraz prowadzenie stosownego postępowania administracyjnego w sprawach o przyznanie świadczeń, w tym sporządzanie decyzji administracyjnych”*, *„obsługa świadczeń – dodatek mieszkaniowy (...)”* oraz *„wykonywanie innych poleceń przełożonego, mających na celu rzetelne i terminowe wywiązywanie się z ogólnego zakresu zadań”*. Wskazane osoby miały upoważnienia, o których mowa w art. 4 ust. 4 ustawy.

Ewidencja księgowo zadania.

GOPS prowadził rozliczenie dotacji celowej na koncie 223 wydzielonym dla dotacji celowej dla bonu energetycznego oraz na koncie 130 z podziałem na wydatki wg klasyfikacji budżetowej¹¹. Na podstawie zapisów z tych ewidencji dotyczących 2024 r. ustalono, że:

- dotacja celowa wpłynęła w wysokości łącznej 374.920,00 zł, zwrotu niewykorzystanej dotacji na koniec 2024 roku w kwocie 41.783,30 zł dokonano w dniu 10 stycznia 2025 r. Dodatkowo w 2025 r. wpłynęła dotacja w wysokości 656,30 zł przeznaczona na wypłatę bonów, które zostały złożone w roku 2024, a których wypłata nie nastąpiła do dnia 31 grudnia 2024 r. (wraz z kosztami obsługi zadania),
- łączne wydatki na zadanie poniesione w 2024 r. obejmują kwotę 333.136,70 zł, tj. szczegółowo:

¹¹ akta kontroli str. 53-76 – ewidencja księgowo.

- w § 3110 wykazano wydatki na łączną kwotę **323.433,69 zł** na podstawie 6 list przelewów na konta bankowe wskazane we wnioskach na łączną kwotę 317.217,33 zł wartości bonów energetycznych przyznanych po rozpatrzeniu wniosków oraz na podstawie 4 list dotyczących wypłat gotówkowych (zgodnie w dyspozycjami zawartymi we wnioskach) na łączną kwotę 5.616,36 zł i 1 listy dotyczącej wypłaty za pośrednictwem przekazu pocztowego na kwotę 600,00 zł,
- w § 4010 wykazano wydatki na łączną kwotę **3.300,00 zł** tytułem wypłaty dodatków specjalnych wypłaconych w grudniu 2024 r. (tj. kwot wypłaconych, należnych zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne),
- w § 4110 wykazano wydatki na kwotę **576,18 zł** tytułem zapłaty za składki społeczne od wypłaconych dodatków specjalnych,
- w § 4120 wykazano wydatki na kwotę **80,85 zł** tytułem składek na Fundusz Pracy od wypłaconych dodatków specjalnych,
- w § 4210 wykazano wydatki na kwotę **3.630,46 zł** tytułem opłaty licencyjnej na moduł Bon Energetyczny (oprogramowanie do obsługi świadczeń) za kwotę 3.264,42 zł oraz zakupu druków wniosków o bon energetyczny za kwotę 354,24 zł i znaczków pocztowych za kwotę 11,80 zł. W przypadku poniesienia tego ostatniego wydatku udokumentowanego fakturą VAT nr F00225G122400266840P z dnia 20 grudnia 2024 r.¹² wystąpiło błędne zastosowanie klasyfikacji budżetowej w ramach § 4210, a nie odpowiednio § 4300,
- w § 4300 wykazano wydatki na kwotę **1.725,52 zł** tytułem poniesionych opłat pocztowych,
- w § 4700 wykazano wydatki na kwotę **390,00 zł** tytułem udziału pracownika p. K.K. w szkoleniu „Bon energetyczny nowym zadaniem dla gmin”.

Dane wykazane w ewidencji są zgodne z kwotami wykazanymi w sprawozdaniu Rb-50 tj. sprawozdaniu o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za IV kwartał roku 2024.

Rejestr postępowań i zbiorcze ujęcie wyników rozpatrzenia wniosków.

GOPS prowadzi wykaz spraw dotyczących wniosków o wypłatę bonów energetycznych.

Przedstawiony do kontroli wykaz zawiera:

- liczby porządkowe (nadawanym kolejno, wg daty wpływu wniosku),
- rodzaj sprawy,
- imię i nazwisko wnioskodawcy,
- datę złożenia wniosku,

¹² akta kontroli str. 77-78 - faktura dokumentująca zakup znaczków pocztowych

- oznaczenie referenta prowadzącego sprawę.

W wykazie/spisie spraw odnotowano 867 wniosków z czego:

- 750 wniosków zostało rozpatrzonych pozytywnie – przyznaniem bonów,
- 116 wniosków zostało rozpatrzonych odmownie,
- 1 wniosek przekazano zgodnie z właściwością miejscową do innego organu.

Ustalono, że wykaz spraw jest zgodny z ilościami wniosków wykazanych w sprawozdaniu z realizacji zadania, gdzie wykazano łączną ilość wniosków wypłaconych 748 (2 wnioski dotyczące roku 2024 zostały wypłacone w roku 2025 – o czym mowa szczegółowo w powyższej części dokumentu).

Realizacja wypłat bonów energetycznych.

Na podstawie analizy list wypłat dotyczących bonów energetycznych ustalono, że:

- 748 wypłat zostało zrealizowanych w trakcie 2024 r. na łączną kwotę 323.433,69 zł, zaś dwie wypłaty zostały zrealizowane w 2025 r. na kwotę 637,18 zł,
- z wyciągu bankowego dotyczącego obsługi wypłat bonu energetycznego w okresie od 18 października 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. wynika suma wypłat zrealizowanych bonów energetycznych na kwotę 323.433,69 zł,
- 731 wypłat zostało zrealizowanych na podstawie listy przelewów nr 000260/2024 z 18 października 2024 r. na konta wskazane przez wnioskodawców na łączną kwotę 180,490,23 zł, listy nr 000289/2024 z 8 listopada 2024 r. na łączną kwotę 41.427,14 zł, listy nr 000310/2024 z 28 listopada 2024 r. na łączną kwotę 87.350,00 zł, listy nr 000321/2024 z 9 grudnia 2024 r. na łączną kwotę 4.631,52 zł, listy nr 000348/2024 z 20 grudnia 2024 r. na łączną kwotę 2.700,00 zł i listy nr 000356/2024 z 30 grudnia 2024 r. na łączną kwotę 618,44 zł, więc **GOPS w formie przelewów zrealizował wypłaty na kwotę łączną 317 217,33 zł,**
- 16 wypłat w 2024 r. zostało zrealizowanych w formie gotówkowej, poprzez wypłatę równowartości przyznanego bonu energetycznego w gotówce osobom uprawnionym w kasie banku obsługującego GOPS.

Przedstawiono do kontroli listy wypłat:

- lista nr 000262/2024 z 23 października 2024 r. na łączną kwotę 2.216,36 zł (zawiera 6 pozycji),
- lista nr 000290/2024 z 8 listopada 2024 r. na łączną kwotę 1.700,00 zł (zawiera 5 pozycji),
- lista nr 000292/2024 z 28 listopada 2024 r. na łączną kwotę 1.400,00 zł (zawiera 4 pozycje),

- lista nr 000322/2024 z 20 grudnia 2024 r. na łączną kwotę 300,00 zł (zawiera 1 pozycję).

Ogółem wypłaty gotówkowe w kasie banku w roku 2024 stanowiły kwotę 5.316,36 zł oraz jedna w kwocie 300,00 zł w kasie GOPS.

Suma przyznanych kwot i wypłaconych bonów jest zgodna z sumą kwot wykazanych w zestawieniu spraw, w których sprawę zakończono przyznaniem bonu.

W związku z tym, że przedstawione do kontroli listy wypłat gotówkowych nie zawierały podpisów osób uprawnionych do ich otrzymania, do list tych dołączono komplet potwierdzeń wypłaty sporządzonych przez Bank Spółdzielczy w Starogardzie Gdańskim z pisemnymi potwierdzeniami osoby odbierającej świadczenie,

- 1 wypłata w 2024 r. została zrealizowana w formie przekazu pocztowego. Przedstawiono do kontroli listę wypłat:
 - lista nr 000261/2024 z 23 października 2024 r. na kwotę 600,00 zł (zawiera 1 pozycję).

Wnioski wytypowane do kontroli.

Na podstawie wykazu spraw, tj. wniosków o bon energetyczny, zawierających 867 numerów liczb porządkowych wybrano drogą losową numer początkowy 14 oraz interwał co 14 (zgodnie z programem kontroli wybrano 50 spraw do szczególnej analizy). Wśród wytypowanych wniosków:

- 47 wniosków zakończonych przyznaniem bonów na łączną kwotę 22.400,00 zł (przy czym wypłacono kwotę 21.449,87 zł w związku z tym, iż w 3 przypadkach pomniejszono wartość bonu o kwotę przekroczenia średniego dochodu w przeliczeniu na jednego domownika ponad przysługujący limit),
- 3 wnioski zakończono wydaniem decyzji odmawiającej przyznania bonu z uwagi na przekroczenie dochodu uprawniającego do jego uzyskania.

Poprawność przyznawania bonów energetycznych.

Ze złożonych w trakcie kontroli wyjaśnień w sprawie sposobu prowadzenia postępowań w/s przyznania bonów energetycznych¹³, na podstawie zapisów ustawy o bonie energetycznym oraz na podstawie analizy spraw wytypowanych do badania ustalono, że GOPS weryfikuje przesłanki uprawniające do uzyskania bonów energetycznych, o których mowa w:

- art. 2 ust. 1 ustawy, tj. wysokości przeciętnego dochodu za 2023 rok przypadającego na osobę w gospodarstwie domowym na podstawie danych zaczerpniętych z systemu elektronicznego e-podatki i ZUS, z zaświadczeń ZUS i KRUS oraz informacji o świadczeniach alimentacyjnych – ustalając dochód na osobę zgodnie z zasadami

¹³ akta kontroli str. 49-51 - odpowiedź na pytania w trakcie kontroli

przeciętnego dochodu w rozumieniu ustawy z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych – co jest dokumentowane w aktach danego postępowania – wydrukami z tych systemów lub zaświadczeniami oraz podsumowaniem kwot ustalonych, przygotowywanym w formie notatki przez pracownika merytorycznego, następnie w oparciu o te ustalenie przygotowywana jest informacja o wysokości przyznanego bonu,

- art. 2 ust. 5 ustawy, tj. ilości osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego na dzień składnia wniosku na podstawie treści wniosku oraz ilości osób w nim wskazanych, weryfikacja odbywała się na podstawie realizowanych przez GOPS innych świadczeń, w których również brano pod uwagę stan osobowy gospodarstw domowych – system Sygnity umożliwiał dostęp do baz danych wykorzystywanych przez GOPS automatycznie komunikując o występowaniu danego gospodarstwa domowego dla wcześniejszych świadczeń,
- art. 2 ust. 8 ustawy dotyczący uprawnienia do skorzystania z podwyższonego bonu energetycznego na osobę w przypadku, gdy energia elektryczna jest głównym źródłem ogrzewania następowało poprzez potwierdzenie przez pracownika merytorycznego w drodze czynności weryfikacyjnych w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, tj. w systemie CEEB – wynik tej weryfikacji był zamieszczany w dokumentacji danej sprawy.

Informacja o przyznaniu bonu energetycznego.

W złożonych przez Kierownika GOPS wyjaśnieniach¹⁴ wskazano, iż „podstawowy kanał przekazywania informacji o przyznaniu bonu energetycznego stanowiła poczta elektroniczna (e-mail) wobec powyższego przyjmując wniosek o wypłatę bonu energetycznego pracownicy zwracali szczególną uwagę na prawidłowe wskazanie przez wnioskodawcę adresu poczty elektronicznej w odpowiednim miejscu wniosku. Wnioskodawcę, który nie wskazał przy składaniu wniosku adresu poczty elektronicznej pouczano o możliwości osobistego odbioru informacji o przyznaniu bonu w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej po upływie 60 dni od daty złożenia wniosku lub po otrzymaniu wypłaty. Fakt przekazania tych informacji wnioskodawcy nie był dokumentowany w aktach sprawy. Stosowne informacje zamieszczono na tablicy informacyjnej w ośrodku, na stronie internetowej w biuletynie informacji publicznej oraz w mediach społecznościowych Gminy Starogard Gdański. W czasie prowadzenia czynności kontrolnych informacje te są już niedostępne. Wnioskodawcy, którzy wskazali adres poczty elektronicznej otrzymywali zaszyfrowaną wiadomość e-mail z informacją o przyznaniu bonu energetycznego o treści zgodnej z informacją o przyznaniu bonu zawartą w aktach sprawy.

Wiadomości wysyłane były automatycznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego

¹⁴ Akta kontroli str. 55 – Kopie akt między innymi sprawy 661 (dokument elektroniczny)

do obsługi bonu energetycznego firmy SYGNITY S.A. po zatwierdzeniu informacji w systemie w dacie jej wydania. Nieodebranie informacji o przyznaniu bonu energetycznego nie miało wpływu na wypłatę tego bonu. Fakt wysłania wiadomości e-mail do wnioskodawcy nie był dokumentowany w aktach sprawy w formie papierowej”.

Decyzje przyznające tzw. „złotówka za złotówkę”.

W przypadkach, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy, GOPS wydaje decyzje administracyjne określające wysokość przyznanego bonu energetycznego. GOPS prowadzi również wykaz decyzji, z którego wynika, że wydał tych decyzji 115 (w tym dwie w 2025 roku). Wśród spraw wytypowanych do badania były 2 takie przypadki. We wszystkich tych przypadkach GOPS poprawnie dokonał weryfikacji dochodów oraz poprawnie ustalił wysokość bonu w oparciu o art. 2 ust. 2 ustawy, zarówno w przypadkach obliczania wartości bonu podstawowego jak i w wersji podwyższonej. W przypadku wysyłania decyzji przyznającej taki bon w wysokości określonej zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy, GOPS wysłał każdorazowo decyzję na adres wnioskodawcy.

Decyzje odmowne.

W 116 sprawach dotyczących wniosków o bon energetyczny GOPS odmówił jego przyznania w formie decyzji wydanej na podstawie art. 4 ust. 9 pkt 1 ustawy. Wśród wytypowanych do szczegółowego badania spraw były 3 decyzje odmowne. W tych przypadkach GOPS wydał decyzję odmowną na podstawie przepisów art. 2 ust. 1 ustawy z uwagi na przekroczenie wysokości przeciętnego dochodu za 2023 r. na osobę w gospodarstwie domowym. Za każdym razem GOPS dokonał poprawnie weryfikacji dochodów osób wskazanych we wnioskach, bazując na danych pozyskanych z systemów podatkowych i innych źródeł – ustalając dochód w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Postępowania GOPS w zakresie prowadzonej procedury administracyjnej zakończonej wydaniem decyzji odmawiającej przyznania bonu energetycznego na podstawie spraw objętych badaniem były prowadzone prawidłowo, w szczególności stronom zapewniono możliwość brania czynnego udziału w sprawach.

Inne decyzje lub sposoby zakończenia sprawy.

Zgodnie ze złożonymi wyjaśnieniami w 1 przypadku GOPS przekazał wniosek do rozpatrzenia innemu organowi właściwemu miejscowo (Gminie Miejskiej Starogard Gdański).

Postępowania odwoławcze.

Na podstawie kontroli spraw wytypowanych do badania, danych wykazanych w wykazie spraw dot. wniosków o bon energetyczny oraz wyjaśnień kierownika GOPS w tej sprawie¹⁵ ustalono, że od żadnej z decyzji GOPS w sprawie bonu energetycznego nie wpłynęło odwołanie, w związku z tym żadne z postępowań w tej sprawie nie toczy się przed organem odwoławczym lub sądem administracyjnym.

Terminowość prowadzenie spraw.

Na podstawie spraw wytypowanych do kontroli ustalono, że GOPS:

- średnio prowadził sprawę około 44 dni od momentu złożenia wniosku do momentu zakończenia sprawy,
- najdłużej prowadził sprawę przez 95 dni (pozycja nr 588 wykazu),
- najkrócej prowadził sprawę przez 18 dni (pozycja nr 462 wykazu).

W przypadkach objętych badaniem **stwierdzono zachowanie terminu 60 dni na załatwienie sprawy, z wyjątkiem czterech przypadków, w których termin na załatwienie sprawy wynosił 64, 70, 80, 95 dni, tj. sprawę zakończono z naruszeniem maksymalnego terminu na rozpatrzenie sprawy liczącego 60 dni od momentu złożenia prawidłowego wniosku o wypłatę bonu energetycznego zgodnie z art. 4 ust. 5 ustawy.**

Wydatki na cele obsługi zadania do limitu 3% wartości bonów energetycznych.

Na podstawie ewidencji wydatków zakwalifikowanych przez GOPS do kosztów obsługi zadania ustalono, że GOPS w 2024 r. poniósł wydatki (w § 4010) w wysokości 3.300,00 zł w związku z tym, iż przyznał **3 dodatki specjalne** dla pracowników zajmujących się obsługą wniosków i prowadzeniem spraw dot. bonów energetycznych. Kwota ta razem z kosztami pracodawcy wynikającymi z powyższych dodatków specjalnych wyniosła łącznie 3.957,03 zł (§§ 4010,4110 oraz 4120). Dodatkowo poniesiono wydatki w kwocie 3.264,42 zł tytułem opłaty licencyjnej na moduł Bon Energetyczny, kwotę 354,24 zł na zakup druków wniosków o bon energetyczny, 11,80 zł za zakup znaczków pocztowych, 1.725,52 zł tytułem poniesionych opłat pocztowych, 390,00 zł za udział pracownika w szkoleniu „Bon energetyczny nowym zadaniem dla gmin”.

Wysokość wydatków j/w nie przekroczyła limitu 3% łącznej kwoty dotacji wypłaconych w gminie, wynikającej z art. 6 ust. 1 ustawy. Wydatki zostały poniesione w 2024 roku.

¹⁵ akta kontroli str. 51 - odpowiedź na pytania w trakcie kontroli

Dodatkowo w roku 2025 na koszt obsługi dotacji z tytułu przyznanego w 2024 roku bonu, ale wypłaconego dopiero w 2025 roku, GOPS wykazał wydatek w kwocie 19,12 zł tytułem zakupu usług obsługi prawnej, ochrony danych i dostępu do internetu. Wydatek na obsługę w 2025 roku został poniesiony w wysokości nieprzekraczającej limitu 3% łącznej kwoty dotacji wypłaconych w gminie wynikającego z art. 6 ust. 1 ustawy.

Informowanie mieszkańców Gminy o uprawnieniach wynikających z ustawy o bonie energetyczny.

Jak wynika ze złożonych w trakcie kontroli wyjaśnień¹⁶ „informacje dla wnioskodawców o uprawnieniach wynikających z ustawy z dnia 23 maja 2024 roku o bonie energetycznym zamieszczono na tablicy informacyjnej w ośrodku, na stronie internetowej w biuletynie informacji publicznej oraz w mediach społecznościowych Gminy Starogard Gdański. W czasie prowadzenia czynności kontrolnych informacje te są już niedostępne. Pozostała wyłącznie informacja ogólna zamieszczona w sekcji aktualności BIP GOPS Starogard Gdański (https://bip.gopsstarogard.pl/wiadomosci/1/wiadomosc/488658/bon_energetyczny_2024__wnioski_od_1_sierpnia). Brak dostępu do informacji szczegółowej”.

Działania informacyjne w zakresie zasad dostępności do uprawnień wynikających z ustawy były wystarczające i mieszkańcy Gminy Starogard Gdański mieli okazję zapoznać się z zasadami otrzymania bonu energetycznego.

Wydatki poza 2024 rokiem.

Jak to zostało opisane w części dotyczącej wniosków o wypłatę dotacji celowej na bony energetyczne, dwa wnioski, które zostały złożone terminowo tj. w trakcie 2024 roku zostały rozpatrzone pozytywnie dopiero w roku 2025 w związku z koniecznością uzyskania informacji z ZUS o dochodach wnioskodawców (w obu przypadkach odpowiedzi wpłynęły w styczniu 2025 roku). W związku z niewypłaceniem środków z tego bonu energetycznego, Gmina najpierw zwróciła środki niewykorzystanej dotacji celowej na rachunek Wojewody. Następnie w 2025 roku zwróciła się o dotację celową na rok 2025 w wysokości odpowiadającej bonowi energetycznemu, który ma być wypłacony w 2024 roku oraz koszty obsługi 3%. Przepływy środków w roku 2025 zostały opisane powyżej i są zgodne z dyspozycjami dotyczącymi bonu energetycznego za rok 2024, które zostały wypłacone w trakcie 2025 roku.

¹⁶ akta kontroli str. 51 - odpowiedź na pytania w trakcie kontroli.

Sprawozdawczość z zakresu zadania.

Sprawozdanie pod nazwą: *Rozliczenie dotacji celowej na realizację zadania dotyczącego wypłaty bonu energetycznego za 2024 rok*, dotyczące dotacji celowej na bony energetyczne za 2024 r. zostało złożone przez Gminę Starogard Gdański w dniu 30 stycznia 2025 r. Ustalono, że dane wykazane w sprawozdaniu są zgodne z zapisami ewidencji GOPS dotyczącymi wypłaty bonów, wyciągami bankowymi, wykazem/rejestrem spraw dot. postępowań na wypłatę bonów energetycznych.

Na podstawie dokonanych ustaleń kontrolowany obszar oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

Przyczynami stwierdzonych nieprawidłowości było m.in.: naruszenie lub niewłaściwe zastosowanie:

- przepisów art. 255 ust. 1 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
- przepisów art. 4 ust. 5 ustawy z 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym (...).

Skutkami powyższego są m.in.:

- nieprzekazanie dochodów na konto Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku w wysokości **45,18 zł**, tytułem uzyskanych odsetek od środków dotacji celowej, tj. naruszenie art. 255 ust. 1 ustawy o finansach publicznych,
- cztery przypadki przekroczenia od 4 do 35 dni terminu zakończenia sprawy dot. rozpatrzenia wniosku o bon energetyczny,
- ujęcie wydatków w wysokości **11,80 zł** z naruszaniem zasad dotyczących klasyfikacji budżetowej jednostek sektora finansów publicznych.

Osobami odpowiedzialnymi za stwierdzone nieprawidłowości są:

- w zakresie stwierdzonych błędów w realizacji zadania wypłaty bonów energetycznych – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim oraz pracownik zatrudniony na stanowisku głównego księgowego tej Jednostki,
- w zakresie braku nadzoru nad realizacją zadań z zakresie relacji zadań zleconych i wydatkowania dotacji celowej – Wójt Gminy Starogard Gdański.

Na podstawie ustaleń dokonanych w zdefiniowanych powyżej obszarach kontrolnych dotyczących kontroli przeprowadzonej w zakresie „Prawidłowość wykorzystania i rozliczenia

dotacji otrzymanych z budżetu państwa w 2024 roku w wybranych rozdziałach i paragrafach.” – kontrolowaną działalność ocenia się – pozytywnie z nieprawidłowościami.

Zalecenia/wnioski:

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, na podstawie art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej zalecam:

1. dokonanie wpłaty dochodów uzyskanych z tytułu odsetek od środków dotacji celowej, które powstały na oprocentowanych rachunkach gminy wykorzystywanych do obsługi tych środków w kwocie 45,18 zł (po potrąceniu należnej Gminie części tj. 5% - kwota ta wynosi 42,92 zł), która powinna zostać przekazana na rachunek dysponenta części budżetowej, tj.:
 - a. kwota 18,38 zł – w terminie do 25 października 2024 r.
 - b. kwota 2,59 zł – w terminie do 25 listopada 2024 r.
 - c. kwota 21,95 zł – w terminie do 15 stycznia 2025 r.

wraz z odsetkami powstałymi w związku z nieterminowym dokonaniem tych wpłat (tj. z naruszeniem art. 255 ust. 1 ustawy o finansach publicznych) – wpłatę należy dokonać na rachunek PUW nr 96 1010 1140 0067 2522 3100 0000,

2. zwiększenie nadzoru nad prowadzeniem postępowań administracyjnych z uwzględnieniem obowiązku przestrzegania obowiązujących terminów,
3. zwiększenie nadzoru nad stosowaniem prawidłowej klasyfikacji budżetowej,

Na podstawie art. 49 w zw. z art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli proszę o przedstawienie, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego dokumentu: informacji o sposobie wykonania zaleceń lub o przyczynach ich niewykorzystania.

Wojewoda Pomorski

Beata Rutkiewicz

/dokument podpisany elektronicznie/